

**Міністерство освіти і науки України
Комунальний заклад вищої освіти
“Вінницька академія безперервної освіти”**

**Кафедра екології, природничих
та математичних наук
Магістерська кваліфікаційна робота на тему:**

ЗАПОВІДНІ ОБ’ЄКТИ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ЗБЕРЕЖЕННЯ

Роботу виконала:

Супруненко Мар’яна Володимирівна

Науковий керівник:

*Лавров В.В., доктор сільськогосподарських наук,
професор кафедри екології, природничих
та математичних наук*

КЗВО “Вінницька академія безперервної освіти”

Актуальність теми

- ✓ збереження біотичного і ландшафтного різноманіття є одним з найважливіших завдань суспільства для забезпечення стабільності ландшафтів, сталого розвитку, що має значення для всіх сфер його діяльності;
- ✓ наша країна бере активну участь у міжнародному природоохоронному співробітництві з країнами Європи;
- ✓ в Україні процес збереження біоландшафтного різноманіття пов'язаний з подоланням низки перешкод, спричинених земле-, лісо- і водокористуванням, які досі недостатньо узгодженні з екологічною політикою;
- ✓ ці негаразди наразі зростають внаслідок агресії РФ;
- ✓ тому тема дипломного дослідження присвячена вирішенню питань збереження об'єктів природно-заповідного фонду на прикладі Київської області;
- ✓ попри численні дослідження, досі це проблема залишається актуальною.

Мета роботи – провести екологічну оцінку заповідних об'єктів з Київської області та визначити загрози і шляхи їх збереження.

Об'єкт дослідження – заповідні об'єкти Київської області та їх екологічна оцінка, заходи щодо їх збереження і збалансованого використання.

Предмет дослідження – характеристика структури і стану заповідних об'єктів Київської області, а також екологічних та інших загроз їх збереженню.

Інформаційною базою послужили відібрані й опрацьовані матеріали, звіти й доповіді департаментів, державних управлінь, відомств, органів місцевого самоврядування Київської області.

Завдання:

- охарактеризувати об'єкти природно-заповідного фонду Київської області;
- провести класифікацію заповідних об'єктів;
- встановити категорії й походження заповідних об'єктів;
- визначити джерела і види негативних впливів на заповідні об'єкти;
- дослідити екологічний стан заповідних об'єктів Київської області;
- оцінити досконалість організаційної системи використання заповідних об'єктів;
- подати пропозиції щодо удосконалення моніторингу і менеджменту заповідних об'єктів Київської області, поліпшення їхнього екологічного стану та сприяння збалансованому їх використанню.

Методи дослідження

- **системний, ретроспективний і порівняльний аналіз** – для аналізу нормативно-законодавчих документів, наукових праць, фондів і облікових матеріалів інституцій заповідної справи та інтернет-даних; для з'ясування джерел виникнення загроз щодо об'єктів і територій ПЗФ, причинно-наслідкових особливостей їхнього стану і розвитку;
- **міждисциплінарний, ландшафтно-екологічний і гідроекологічний підходи** – для екологічної оцінки ландшафтів;
- **маршрутні, візуальні методи** – для вибору для дослідження характерних екосистем певних таксонів ПЗФ, що зазнають негативного антропогенного впливу;
- **ландшафтно-екологічні, лісівничо-таксаційні, фітоіндикаційні** – для виявлення негативних екологічних чинників, що обмежують ріст і розвиток об'єктів і територій ПЗФ, закладки пробних площ, характеристики фітоценозів і особливостей зміни їхнього стану та структури;
- **математико-статистичні** – для обробки і аналізу одержаних результатів.

Гіпотеза дослідження:

вважали, що успішність збереження та оптимізації об'єктів і територій ПЗФ Київської області істотно залежить від рівня дотримання юридичними і фізичними особами вимог природоохоронного законодавства, а також від якісного моніторингу стану заповідних об'єктів в умовах впливу негативних чинників, своєчасного попередження загроз і ефективного зниження або подолання наслідків їхнього впливу.

Інноваційність результатів дослідження полягає в тому, що визначено шляхи збереження заповідних об'єктів Київської області.

Проведені дослідження дозволять запропонувати ефективну систему моніторингу та менеджменту для реалізації цілей збалансованого природокористування в контексті стратегії сталого розвитку регіону.

Практичне значення результатів полягає у розробці комплексу заходів щодо поліпшення екологічного стану заповідних об'єктів Київської області.

Апробація результатів дослідження

- участь у конференції;
- на засіданнях круглих столів з питань охорони природи роботи (КЗ ВАБО, 2022-2023).

Супруненко М. Шляхи збереження заповідних об'єктів Київської області. *“Vin Smart Eco”*. За науковою редакцією Мудрака О.В. Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (18-20 травня 2023, м. Вінниця, Україна). Вінниця: КЗВО “Вінницька академія безперервної освіти”, 2023. С. 63-66.

Збірник наукових праць

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
“ВІННИЦЬКА АКАДЕМІЯ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ”

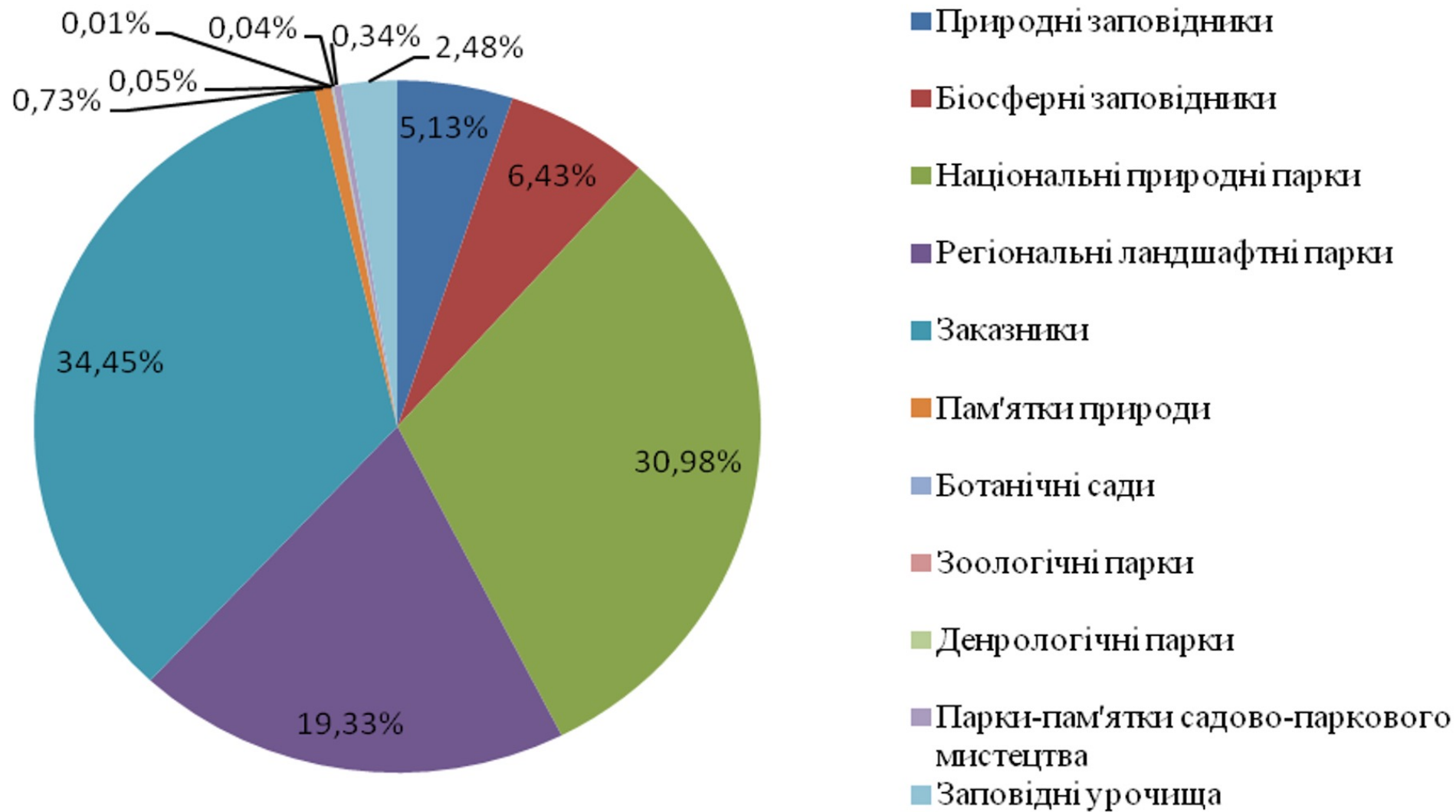
Випуск №3(36)

НАУКОВИЙ ВІСНИК

“Vin Smart Eco”

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ III МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
18-20 ТРАВНЯ 2023 РОКУ

Вінниця
2023

Розподіл площ ПЗФ України за категоріями

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ТА РОЗВИТКУ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

10

- Розглянуто етичні принципи заповідної справи;
- Науково-методичні засади формування заповідних об'єктів та організації мережі заповідних об'єктів
- Проведено структурно-функціональний аналіз природно-заповідної мережі Київської області. Показано розподіл кількості й площі територій і об'єктів ПЗФ регіону за адміністративними районами.
- Відображено мережу і динаміку об'єктів ПЗФ Київської області. Вказано на проблеми, що виникають при створенні й функціонуванні цих об'єктів.

Основні порушення законодавства щодо заповідної справи

- ✓ **на усіх природоохоронних територіях проводять лісовогосподарські заходи неузгоджені з нормами заповідної справи** (заказники «Дзвінківський», «Жуків Хутір», «Строжівці», «Чернинський», «Кончаки» та ін.);
- ✓ **проводять суцільні санітарні або лісовідновні рубки** в заказниках «Цезарівський», «Обухівський», «Дзвінківський», «Жуків Хутір», «Катюжанський» та ін.;
- ✓ **розповсюджене браконьєрство** на багатьох територіях;
- ✓ **забудова територій ПЗФ у межах Київської міської агломерації** (ландшафтні заказники «Обухівський» і «Козинський»);
- ✓ **нанесення шкоди природоохоронним територіям з метою втрати ними природної цінності** (ландшафтні заказники «Обухівський» і «Заплавний»);
- ✓ **самовільна розробка корисних копалин** (піщаний кар'єр у заказнику «Тулинецькі переліски»);
- ✓ **використання природоохоронних територій як полігонів для змагань на високопрохідних видах автотранспорту** (заказник «Васильківські Карпати»);
- ✓ **створення розплідників для диких тварин** (заказник «Діброва»);
- ✓ **встановлення меморіальних і культових споруд на ділянках, де ростуть популяції рідкісних рослин** (заказник «Копачівські схили»);
- ✓ **організація місць мисливських розваг** (заказник «Васильківські Карпати»).

Висновки

1. Україна належить до країн з великими обсягами та високою інтенсивністю використання природних ресурсів. Займаючи близько 6% площі Європи, Україна володіє приблизно 35% її біорізноманіття завдяки розташуванню у різних природних зонах і розвиненої гідрографічної мережі наявності гірських ландшафтів Карпат і Криму.

2. Одним з найважливіших напрямів охорони НПС є нормативно-правове і управлінське забезпечення ведення збалансованої заповідної справи з урахуванням напрямів міжнародного природоохоронного співробітництва України і наявних загроз.

3. Проблеми заповідної справи та ПЗФ Київської області обумовлені як загальними причинами, зокрема законодавчими, інституційними, організаційними, фінансовими, так і місцевими – недбалістю місцевих владних структур, порушеннями чинного законодавства, приватними інтересами бізнесу та місцевих жителів тощо. Інвентаризація стану заповідних територій Київщини не проводиться на обласному або державному рівнях. Немає належної пропаганди щодо необхідності створення і дбайливого ставлення до ПЗФ.

Пропозиції

У Київській області необхідно забезпечити:

- збереження наявних територій та об'єктів ПЗФ;
- просторову оптимізацію існуючих заповідних об'єктів у контексті Смарагдової чи інших екологічних мереж;
- створення нових територій та об'єктів і своєчасного надання їх відповідного статусу;
- зниження ризиків впливу негативних чинників;
- належний контроль і відповідальність за порушення природоохоронного законодавства;
- запровадження системи моніторингу і менеджменту для цілей збалансованого природокористування в контексті стратегії сталого розвитку регіону.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!